

Brodar se, u dokaz svoje tvrdnje, poziva na svjedoke, da je s krcateljem ugovorio oslobodjenje od svoje odgovornosti za teret ukrcan na palubi. Klausula u teretnici bila je doista odštampana na poledjini teretnice, ali nije bila posebno prihvaćena. Brodar pomoću svjedoka nudi dokaz da je krcatelj posebno na tu klauzulu pristao. Sud smatra da se ta okolnost ne može dokazivati svjedocima, već da je potrebno da otegotni uvjeti budu posebno pismeno prihvaćeni, i to potpisom na zapovjednikovom primjerku teretnice. Budući da je brodar predao teret lučkom skladištaru, to je rok za ulaganje protesta od primačeve strane počeo teći tek momentom od kojega je on saznao za stanje robe. Polazeći od ove pretpostavke sud je došao do zaključka da je protest na vrijeme podnesen. Sud po svojoj slobodnoj ocjeni utvrđuje da li je šteta nastala za vrijeme prijevoza ili nakon predaje robe lučkom skladištaru. Bez obzira na ugovorne odnose stranaka i međusobnu neovisnost ugovora o prijevozu i ugovora o uskladištenju, skladištar je po zakonu odgovoran za štete koje nastanu dok je roba ležala u njegovom skladištu, i to osobi kojoj je dužan predati teret. Kod prosuđivanja okolnosti da li je šteta prouzrokovana slučajem, sud mora uzimati u obzir sve relevantne činjenice, što znači da mora prosuditi da li bi šteta nastala i pod pretpostavkom da je teret na palubi bio propisno složen.

/Dir.Nav.1963, II, str.99/

B.J.

KASACIONI SUD ITALIJE
/Opća sjednica/

Presuda od 2.III 1964.

Shipping company Greek
America Line c/a Rizzi

Prijevoz stvari morem - Klausula u teretnici o nadležnosti suda - Ta klauzula obvezuje i trećega zakonitog imaoča teretnice - Za valjanost forme ove klauzule vrijede propisi mjesta gdje je teretnica izdana - Brodarova odgovornost iz činjenice da nije u teretnicu unio klauzulu o stanju tereta, ne prelazi okvir njegove ugovorne odgovornosti

Medju strankama je nastao spor o naknadi štete na teretu, koji je tuženi brodar jedne američke kompanije prevezao iz Brazila u Italiju. U teretnici je bila unesena klauzula prema kojoj je statuirana nadležnost arbitraže u Londonu. Unatoč toj klauzuli primalac je podnio tužbu pred talijanskim sudom. Tuženik je stavio prigovor nenadležnosti suda. Kasacioni sud je ovaj prigovor prihvatio.

Tužitelj je za svoje stajalište iznosio dva bitna razloga: Prema talijanskom pravu ova klauzula, da bi bila pravovaljana, mora biti od stranaka posebno prihvaćena. U ovom sporu to nije bio slučaj, jer je klauzula bila unaprijed odštampana običnim slovima uz ostale klauzule u teretnici. Budući da se radi o propisima procesnog prava, to talijansko pravo mora uvijek, kao kogentni propis, doći do primjene. I kad to ne bi bilo tako, klauzula u teretnici ne dolazi do primjene, jer se u ovom slučaju radi o vanugovornoj brodarovoj odgovornosti. Brodar je naime kriv što nije u teretnicu unio odgovarajuće opaske, a ta krivnja ne proizlazi, u odnosu na primaoca, iz njegove ugovorne obveze.

Sud je usvojio prigovor nenadležnosti, a i odbacio navod tužiteljev da se radi o brodarovoj vanugovornoj odgovornosti.

Nije tačno da se radi o vanugovornoj brodarovoj odgovornosti. Njegova odgovornost proizlazi isključivo iz zaključenog prijevoznog ugovora, pa prema tome klauzula o nadležnosti načelno mora biti uzeta u obzir. Propis talijanskog prava o posebnom prihvaćanju klauzule o nadležnosti ne spada u okvir normi, pa prema tome ne mora, s ovog stajališta, biti obvezan primjenom principa obveznosti forme. Sud stoji na stajalištu da i za talijansko pravo vrijedi načelo da forma mora odgovarati pravu mjesta gdje je ugovor sklopljen. Budući da brazilsko pravo ne traži strože pretpostavke formalnosti kao talijansko pravo, to je i za talijanske sudove odnosna forma dovoljna. Budući prema principima pomorskog prava treći zakoniti imalac teretnice stupa u odnos s brodarom u okviru uvjeta navedenih u teretnici, proizlazi da su za njega obvezne i klauzule o nadležnosti suda.

/Dir.Mar.1964, str.274/

P.J.

Bilješka. - U osvrtu na presudu Kasacionog suda Italije od 7.VII 1962. /br.23, str.58 ove publikacije/ naveli smo da taj sud nije još zauzeo definitivno stajalište glede teretnica na koje u pogledu klauzule o nadležnosti dolazi do primjene strano pravo. U gornjoj presudi to je sada definitivno riješeno, tim više što je, kao načelno pitanje, presuda donesena u općoj sjednici. Prema tome sada je definitivno utvrđeno da klauzula o nadležnosti obvezuje talijanske sudove i ako teretnicu nije potpisao krcatelj, i ako se ta klauzula po svojoj formi u ničemu ne razlikuje od drugih klauzula navedenih u teretnici.

B.J.